

MEZEY KATALIN

Credo

*Nem voltam százezer éven át,
s százezer évekig – többé sosem leszek.
Nem ismerem az őseim sorát,
s az unokám nem ismer engemet.*

*A lánc egyetlen láncszemének lenni,
de amíg – érezve, tudva – mint az Isten,
akinek csak a kéznyomára lelni
könnyű, mégis minden azt sugallja: nincsen.*

*A lánc egyetlen láncszemének lenni,
a nincsből jöve, s oda visszatérőn,
a véletlen nászából megszületni
mindenben bizonyosságot igénylőn:*

*van-e kajánabb csapda a tudatnál?
van-e fájóbb a lét-nemlét sebénél,
melyet gyógyítani jobb gyógyszerre vágynál
az egyedül létező létezésnél.*

*Járva mindig az idő hegygerincén,
az idő végtelenített futószalagján,
átlépni nem tudva a nagy kelepcén,
át nem látni a kozmosz színdarabján!*

*Higgyek a tudhatónál tudatlanabb jelekben?
vagy a folyvást szétfoszló tudományban?
önmagukat cáfoló tételekben?
Higgyek az anyagelvben vagy a misztikában?*

*Higgyek a foghatóban: most vagyok csak
és ennél nagyobb bajom már nem eshet?
És hogy a létben működő hatalmak
szeszélye adja-veszi ezt a percet?*

*Míg értelmemet, mint a lukas mércét
mártom a fel nem fogható valóba,
mert nincs elmémhez igazodó lépték
és tudásom a fölszint araszolja?*

*Higgyem, hogy az élet pókerjátzsma,
az van fölül, aki jobban blöfföl,
aki fölényesen magyarázza
azt, ami csak néz ránk a jövőből?*

*Olcsó hittel vagy hamis tudással
zsírozom le az élet húslevesét,
az egy alkalom feloldozásával
ragadjam meg mindig a kellemessét?*

*Mert nincs erkölcs, hogy számon kérne bármit,
ha a hatalmad takarója hosszú?
csak az ügyetlent, s aki rosszul számít
éri utol az emberi bosszú?*

*Nem tudok mást, mint hogy nem tudom
a választ: mi, miként és mért vetett fel
a nemlét tengeréből – furcsa lényt,
fájó szívvel, küszködő értelemmel –*

*élni, nem a győzelmes tudásért,
s nem bízva semmiféle végtelenben,
csupán az egyszeri élet-ruháért,
csupán az ősök lépteit követve.*

*Átörökítve, amit az elődök
a fajta vigaszára felkutattak,
nem hinni erős várat, sem erődöt,
anyaga lenni csak a folyamatnak.*

*Élni csupán azért, mert megszülettem,
nem hazudva magasabb célt, okot,
noha élet-halál kérdése így kegyetlen,
s véglegesnek tudom, hogy meghalok.*

*Élni az élet játékszereként,
ahogy valóban – és mégsem akárhogy;
az idő régi keresztretjvényeként –
mégsem tűrve akármiféle jármot.*

*Élni az ősi összetartozásért,
nem más rovására, nem más helyett,
fenntartani ezt a kétes, kiélt,
jobb híján létező tenyészetet.*

1996

Párbeszéd

Egy nagy kártyaadósság,
 olyan ez a kis ország.
 A kártyára feltette
 valaki, s elvesztette.
 Ki tudja, hányadik játszma
 hányadik éjszaka járta,
 mikor utolsó téként
 előkerült a tékép:
 vágták fentről s alulról,
 vágták jobbról és balról.
 Végül a maradékot:
 nőt, férfit, ivadékot,
 végül azt is feltette,
 ha vesz, hát elvesztette.
 Cinkos kézben a kártya,
 zsírosan, cinkelten járta,
 mégis ott akart ülni,
 a zöld posztóra dűlni,
 ahol a világ sorsa
 van a lapokba írva,
 dohány s pezsgő szagában,
 bent a kártyaszobában,
 a hatalom szagában,
 a legbelső szobában.
 Mikorra üres zsebbel
 rávirradott a reggel,
 Júdás pénzt, hogyha adtak,
 és a vállára csaptak:
 hajlongva kiállította
 a váltót mindannyiunkra.
 Hát megfogyva, szegényen
 a batyuk tetejében
 ülünk, s várjuk a végét,
 a dobok perdülését:
 végre elvégeztessék,
 hírünket eltemessék,
 s requiemmel tudassák
 a születésünk napját.

– A szó erőtlen. Ha szép, himzés csupán
 a lélek szötte erős szöveten.
 De ha a szövet szétfoslott, molyette,
 nincs mit csodálni a himzéseken.
 Mit válaszolhatnék kérdéseidre?
 S mit érsz velem, ha a választ kimondom?
 Számodra véget ér minden azon a ponton,
 ahol számomra nincs igazi mezsgye.

– Ha nincsen mezsgye, mért tiltja parancsod
 önként átkelnünk ezen a határon?
 Hátunkra venni kis élet-batyunk
 és átállni életen-halálon?
 Ha nincsen mezsgye, a méregpohár
 miért tilalmas szenvedő hívednek,
 aki ha nálad üdvösségre vár,
 terhét letéve hozzád nem siethet.

– Ahol számomra nincs igazi mezsgye,
 ott a halandó névtelen topog;
 ott Guiscardus és Gismunda szerelme
 értelmetlen, nem létező dolog.
 Nem akarhatsz testet letéve, földi
 szerelmedre keresni gyógyulást,
 ott ahol nincs más, csak Isten szerelme,
 ahol szeretni nincs értelme más.

– Kioptod hát lelkünket, mint a gyertyát,
 s csak könnyű kanócfüst marad utána?
 Vagy visszagyúrod szülőanyagába
 azt, aki annyi keresztúton várt rád,
 konyhakendő alá, ahol keleszted
 a többi lélek közé keveredve,
 amíg minden emléket el nem vesztett,
 boldog fájdalmait, önmagát is levetve?

(Részlet a *Guiscardus és Gismunda* című drámából)

Ártalmatlan

Ártalmatlan elvagyódás éltet.
 Fényét csupán sejtetem, mint a vak:
 bederengi azt a sötétséget,
 ahol az érzékek alszanak.

A solymász

Úgy ismerem minden mozdulatát,
lépését, fordulását, intését is megértem,
mintha egy idegen nyelv minden szavát
tudnám, holott még sohasem beszéltem.
Úgy figyeltem, tanulván a sípszót, parancsszót,
mintha naponta vizsgáznék, mint a sólyom,
a büszke madár, ha kezéről fölropül
felhők fölé, s visszatér, mint az álom.
Szeme felém csak résre nyitva fordul,
követve röptét a szárnyas vadásznak,
rám nem nevet, rám nem csodálkozik,
biztos nem is sejtí: velőmíg áthat
csupán az is, ha föltekintő arcát
megláthatom méz hajától övezve.
Szívem zaklatva gyorsul, levegőm elakad,
mintha tekintete engem űzne, követne.
Tekintetének sólyma föl száll az ablakomra,
bizonytalan vagyok: tudja-e, kit talál
az ablak gyöngyház üvege mögött,
a függöny fehér fodra mögött ki áll?
Kire csap le röptében, szinte véletlenül,
majd gazdájához zsákmánynak visszatérve
leteszi szívemet szégyenszemre elébe,
tudom, hogy szóbeszédre, tudom, hogy
bűnhődésre.

Mióta találkoztunk, egyhangú napjaim
sorát nem töri meg más, csak az a pillanat,
mikor a hetyke solymász küldi madarait
a védtelent elfogni. Védtelen magamat.

(Részlet a *Guiscardus és Gismunda* című drámából)

Akár a rozsdás késeket

Műfögből, szemüvegből,
néhány öreg ruhából
összetákolom
anyámat reggelente.
Csontváz lába közé
pelenkát simítok,
harisnyát, szövet-
papucsot adok rá,
aztán két kezén vezetve
kicsoszogunk a nagyszobába.
Az önállóság bajnoka, ő,
aki soha nem szorult senkire,
és a szabadság bajnoka, én,
aki már kamaszfővel
elszöktem tőle,
nem akartam a szigorában élni.
Csodálkozhat most az, aki
ismert bennünket azelőtt.
Akár a rozsdás késeket,
egymással köszörül
minket az Isten.

MEZEY KATALIN (1943. május 30., Budapest) az ELTE magyar-népművelés szakán végzett, az Eötvös Kollégiumban lakott. A Széphealom Könyvműhely vezetője, az Írók Szakszervezetének alapítója. Budapesten él. Többek között, IBBY- (1990), Greve- (1992), József Attila-díjas (1993); 1994-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjével tüntették ki. 1996-ban Arany János-jutalmat kapott. Az Év Könyve-(2001), Artisjus Irodalmi- (2003), Teleki Pál Emlékérem (2006), Prima- (2007) és Művészekért-Művészetért díjas (2009).
Kötetei: *Amíg a buszra várunk*. 1960–68. Bp. Magvető, 1970. 86 o. (Új termés); *Anyagtanulmány*. 1968–75. Bp. Szépirodalmi Könyvkiadó, 1977. 146 o.; *Zöld vadon*. Bp. Szépirodalmi Könyvkiadó, 1979. 308 o.; *Három kisregény: Zöldvadon, Két kudarc, Búcsú; Csutkajutka meséi*. Bp. Móra, 1983. 90 o.; *Élőfilm*. Regény. Bp. Szépirodalmi Könyvkiadó, 1984. 365 o.; *Újra meg újra. Versek. + A két egyforma királyfi*. Komédia két részben. Bp. Szépirodalmi Könyvkiadó, 1985. 182 o.; *Lyukak az osztálykönyvben*. Regény. Bp. Móra, 1986. 187 o.; *Kivala Palkó Nemlehet-országban*. Bp. Móra, 1987. 115 o.; *Levelek haza*. Regény. Bp. Móra, 1989. 192 o. „Csíkos könyvek”; Mezey, Katalin–Oláh, János: *Selected poems*. Válogatott versek. Transl. by Nicholas Kolumban, Kodolányi Gyula and Tom Raworth. Bp.

Co-Print nyomda, 1990. 77 o. (Remetei Kéziratok. 4.), kétnyelvű kiadás; *Szárzöldi tél*. Válogatott és új versek. 1960–1991. Bp. Széphealom Könyvműhely, 1991. 363 o.; *A két egyforma királyfi*. Drámák. Bp. KÉZirat, 1993. 199 o.; *Again and again*. Poems. Translated by Nicholas Kolumban. – *Újra meg újra*. Versek. Ford. Kolumbán Miklós. Bp. KÉZirat, 1995. 79 o. (Remetei kéziratok 10. [111.]), kétnyelvű kiadás; *Kivala Palkó Nemlehet-országban*. Meseregény. 2. kiad. Bp. KÉZirat–Széphealom Könyvműhely, 1999. 109 o.; Kiss Benedek–Mezey Katalin–Utassy József: *Furcsa világ*. Versek gyermekeknek. Bp. Széphealom Könyvműhely, 2000. 103 o.; *Párbeszéd*. Új versek. Miskolc, Felsőmagyarország, 2002. 93 o.; *A kidöntött kerítés*. Gyerekkori történetek. Bp. Új KÉZirat Kiadó–Írók Szakszervezete, 2003. 69 o.; *Holdének és más versek gyerekeknek*. Bp. Széphealom Könyvműhely, 2007. 78 o.; *Mezey Katalin Válogatott versei*, Magyar Napló, Bp., 2008. 214. o.